

Omställningens politik

SOS - Ställ om Sverige

Förord

Detta dokument är en uppmaning till politisk handling.

Vi har tagit steget att börja formulera och praktisera det vi kallar omställningens politik eftersom vi ser det som vår mest angelägna och brådskande uppgift.

Omställningens politik är sprungen ur själva den situation som vi alla – mänskligheten – och den planet vi lever på befinner oss i. Situationen beskrivs av vetenskapen som en exceptionellt allvarlig och akut överlevnadskris. Politikens första och främsta uppgift måste därför vara att hantera denna kris på ett så ansvarsfullt sätt som möjligt, det vill säga att göra vad som krävs för att bevara förutsättningarna för liv och föra livet vidare till kommande generationer.

Omställningens politik utgår också från en analys av tillståndet för demokratin och politiken i världen idag som leder fram till slutsatsen att omställningen till en hållbar samhällsutveckling inte kan genomföras inom de nuvarande demokratiska, politiska och ekonomiska systemen. Dessa system utgör tvärtom omställningens största hinder. För att vi ska kunna lyckas med omställningen behövs en annan form av

demokrati och politik – omställningens politik.

Trots de klara beskeden om att krisen måste hanteras omedelbart går mycket av det som sker i vår tid i motsatt riktning, med fortsatt förnekande av situationens allvar, massiv användning av fossila bränslen och eskalerande utarmning av jordens resurser. Marginalerna krymper för varje dag som går. Vi kan inte längre vänta på att världens makthavare ska ta sitt ansvar.

Här presenteras politikens grunder och konkreta förslag till lösningar. Det är ett första utkast, tänkt som ett levande dokument som ska arbetas om och vidareutvecklas allt eftersom det sprids och kommer till användning. Meningen är att dokumentet ska kunna inspirera till den gemensamma politiska rörelse som behövs för att klara omställningen.

Vi vill betona att vi har tagit detta initiativ eftersom vi ser att tiden för att ställa om börjar bli väldigt knapp. Vi har själva arbetat med omställningsfrågorna under en längre tid och inser att det är ett arbete som kommer att förbli ekonomiskt och politiskt marginaliserat. Omställningen görs oftast med knappa resurser och ideellt engagemang. Vi ser också att det finns gott om lösningar på den uppkomna situationen men att de hindras av ett starkare intresse att bevara den nuvarande samhällsordningen. Det finns alltså en påtaglig konflikt om hur samhället ska styras

och vara inrättat som aktualiseras av behovet av en genomgripande samhällsomställning.

Det är vid denna konfliktlinje vi står idag. Det är nu eller aldrig som möjligheten finns att vända utvecklingen. Detta dokument ska därför också uppfattas som en appell – en vädjan och signal – till alla som oroar sig för framtiden och är beredda att göra vad de kan för att undvika den katastrof vi har blivit varse om.

Stålnäs och Söderhamn, maj–oktober 2017,
Mikael Vallström & Anders Persson

Vad är omställningens politik?

Omställningens politik är genomgripande, omfattar hela samhället och har ett långsiktigt tidsperspektiv. Den syftar till en omställning som förändrar hur samhället organiserar sin försörjning, bygger en annan ekonomi och demokratiserar makten över samhällsutvecklingen. Till skillnad från den etablerade politiken för hållbar utveckling, som förutsätter att omställningen kan göras inom de nuvarande systemens ramar, menar omställningens politik att det är dessa system som har försatt oss i en ohållbar situation och att systemen därför är olämpliga när det gäller att komma tillrätta med de grundläggande problemen. Omställningens politik utgår från andra grunder, sätter nya ramar och mål. Dessa grunder är det etiska ansvarstagandet, ramarna är planetära och målet den gemensamma överlevnaden.

Politiken måste vara verksam på flera nivåer samtidigt: på den globala nivån, på den nationella, regionala och kommunala nivån, och lokalt i städer, stadsdelar, på mindre orter och i byar eller bygder. Den utgår från den lokala nivå där människor lever sina vardagliga liv och har störst möjlighet att vara delaktiga i samhällsförändring-

arna. Denna nivå är också de sociala rörelsernas och det civila samhällets nivå.

Omställningens politik tjänar endast allmänintresset och uppgiften att ställa om samhället till att bli långsiktigt hållbart. Den måste därför stå helt fri från ekonomiska intressen och får inte låta sig påverkas eller korrumpas av lobbyism eller aktörer med egna agendor.

Politikens viktigaste budskap är att vi måste inse att situationen är exceptionellt allvarlig och akut – men inte hopplös. *Vi kan hantera situationen och skapa ett hållbart samhälle om vi gemensamt, djupgående och i global omfattning omedelbart påbörjar omställningen.* Det betyder att redan idag börja tillämpa *alla* befintliga lösningar så långt det är möjligt. Det kanske mest hoppningivande är att situationen också är ny på så vis att vi har en för hela mänskligheten gemensam situation som rör allas överlevnad. Detta har aldrig inträffat tidigare. Vi är numera alla världsmedborgare.¹

I det följande ges en beskrivning av de huvudsakliga delarna i omställningens politik i fyra kapitel. Beskrivningen föregås av två kortfattade kapitel, först ett om själva situationen och sedan ett med en analys av demokratins och politikens nuvarande tillstånd. Kapitlen förklarar varför vi behöver omställningens politik.

Beskrivningen av politiken börjar med ett

kapitel om *politikens mål och visioner*. Politiken sätter nya samhällsmål och har en konkret vision om det omställda samhället år 2030. Sedan följer ett kapitel där *politikens grunder, villkor och ramar* sammanfattas i sexton punkter. Punkterna utgör fundamentet för omställningen och ett nytt politiskt, ekonomiskt och juridiskt ramverk. Därefter kommer ett kapitel som beskriver hur politiken kan genomföras – det vill säga *politikens organisering, planering och konstituering*. Det är en färdplan i sju steg, från lokal organisering till global politik. Efter dessa kapitel ges ett antal konkreta politiska *förslag för en genomgripande samhällsomställning*. Förslagen formuleras i nitton summerande punkter och spänner över flera samhällsområden och nivåer. Meningen är framför allt att de ska kunna visa vad som blir politiskt möjligt i och med omställningen och att inspirera människor till att börja föreställa sig hur ett bättre samhälle skulle kunna se ut.

Dokumentet avslutas med frågan om omställningens politik är möjlig att genomföra.

Sammantaget beskrivs vilken inriktning omställningens politik har, vad den kan vara och innebära. Kapitlen innehåller förslag, idéer och exempel på lösningar. Det går naturligtvis att lägga till fler förslag. Här är poängen att presentera en så sammanhängande och illustrativ helhet som möjligt.